

Съфинансирано от ЕС

Информационната кампания по проект „ОСП – какво повече“ се изпълнява от АГРО ТВ, в партньорство с www.agro.bg и списание АгроКомпас, с финансовата подкрепа на ЕС.

В ПАРТНЬОРСТВО С:

Съфинансирано от Европейския съюз. Изразените мнения и становища обаче са само на автора (авторите) и не отразяват непременно мнението и становището на Европейския съюз. Нито Европейският съюз, нито предоставящият орган носят отговорност за тях.

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ ОДОБРИ СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ ПЛАНОВЕ НА ХЪРВАТИЯ, СЛОВЕНИЯ И ШВЕЦИЯ

Те имат общ бюджет от близо 9 милиарда евро

Стратегическите планове по Общата селскостопанска политика на Хърватия, Словения и Швеция получиха одобрението на Европейската комисия. Новата ОСП трябва да влезе в сила на 1 януари и има за цел да оформи прехода към устойчив, издръжлив и модерен европейски селскостопански сектор.

Съгласно реформираната ОСП финансирането ще бъде по-справедливо разпределено между стопанствата, като ще се наблегне на малките и средни семейни стопанства, както и на младите фермери. Освен това фермерите ще бъдат подпомогнати да възприемат иновации - от прецизно земеделие до агроекологични производствени методи. Като подкрепя конкретни действия в тези и други области, новата ОСП може да бъде крайгълният камък за продоволствената сигурност и земеделските общности в Европейския съюз.

Одобрените планове на Швеция, Словения и Хърватия имат общ бюджет от близо 9 милиарда евро, включително 2,7 милиарда евро, предназначени за екологични и климатични цели и екосхеми, и 227 милиона евро за млади фермери. И трите плана имат силно екологично измерение. Словения и Швеция са отделили почти 60 процен-

та от средствата за развитие на селските райони за цели, свързани с околната среда и климата. Планът на Словения ще подкрепи, наред с други неща, производството на възобновяема енергия от селското стопанство, позволявайки на фермерите да инвестират в биогаз, биометан и геотермални кладенци за собствените си нужди. Хърватският план реши да се справи със селскостопанските емисии, които произтичат главно от управлението на почвата и оборския тор, докато шведският план поставя силен акцент върху улавянето на въглерод, биоразнообразието и ценните пасища, както и увеличаването на знанията за устойчивото производство. Благодарение на финансирането по ОСП, органичното земеделие ще бъде подпомогнато, за да обхване съответно 17, 14 и 12 на сто от земеделската земя в Словения, Швеция и Хърватия.

В Хърватия по-справедливо преразпределение на подкрепата ще бъде постигнато чрез преразпределяне на 20 процента от директните плащания към малки и средни земеделски стопани за техните първи 30 хектара.

По подобен начин ще действа и Словения, за да се прехвърли част от бюджета от по-големите към по-малките земеделски стопанства. Като допълне-

Словения

Хърватска

Швеция

ние към директните плащания, 98 милиона евро ще бъдат използвани за подкрепа на около 25 000 фермери в сектори, които в момента са изправени пред затруднения, като екстензивно животновъдство и протеинови култури за фураж и храна.

Швеция пък ще отпусне 806 милиона евро за фермерите, за да продължат с устойчивите селскостопански практики в райони, където условията за

земеделие са трудни, като планини, горски райони или северни райони. Младите фермери в Швеция ще могат да кандидатстват за помощи за стартиране и да получат допълнителна подкрепа за доходите, която да им помогне в първите години след стартиране на техния земеделски бизнес.

текст: Алеко Данков

AGROtv
във вашите ръце
Гледайте на живо телевизията
чрез обновеното мобилно приложение

www.agroTV.bg

Google play App Store

YouTube Facebook Instagram TikTok

Ако се грижите добре за почвата, ставате по-независими от високите цени на торовете

По-зелено земеделие и чиста храна - възможно е, още сега

Амбициозните европейски цели по отношение на опазването на околната среда и развитието на биоземеделието могат да бъдат дори по-високи, а инструментите за постигането им са в ръцете на фермерите, коментира агрономът Свилен Смиленов.

„Има както щадящи пестициди, така и интелигентни и доказани с ефективността си торове, кои-

то да изхранят растението. Така че, от гледна точка на растителна защита и хранене, инструментите ги има и за щастие са тук в България. Те се прилагат както от малки стопани, които искат да си произведат продукцията лично за тях, така и от много иновативни фермери, които икономически са устойчиви и си запазват добивите“, посочи Смиленов.

Изискванията на Европа за намаляване на количеството на употребяваните химически препарати наистина поставя предизвикателства пред фермерите, но те не трябва да бъдат притеснени, каза Божидар Петков, биопроизводител и председател на Българската асоциация на малинопроизводителите и ягодоплодните. И допълни: „Новата ОСП дава много възможности в направление екологично производство и производство с намалена употреба на пестициди или замяната им с други нехимични средства, чрез които земеделците могат да получат абсолютно същите резултати без да се намали количеството и качеството на продукцията.

Земеделските производители, както в България, така и в други страни, са песимистично настроени, даже има гласове на отпор, че новата ОСП ще затрудни производството, ще наруши продоволствения баланс, което не отговаря на истината. Смятам, че Но-Тил технологията, използването на нови методи за борба с вредителите и прилагането на нехимични средства ще покажат своята ефективност.“

В биологичното си стопанство Божидар Петков прилага всички добри практики за защита на почвата и на биоразнообразието. „От самото му създаване използвам само биологични препарати за растителна защита, също така - феромонови уловки, определени комбинации на растения, които отблъскват насекомите от културните растения, и по този начин се намалява използването дори на биологичните препарати за растителна защита.“

Зеленото торене е с благотворно влияние върху плодородието на почвата, твърди Божидар Петков. В стопанството му се прилага технологията Но-Тил.

„Не разоравам междуредията в моята овощна градина. Веднъж в годината се обработват с продълбочители. Така се запазва и увеличава хумусът, в същото време добавяме активни биологични

вещества, различни от оборски тор, и други, които пък увеличават броя на активните бактерии.“

Биоземеделieto осигурява устойчивост на стопанствата, убеден е малинопроизводителят. „През тази година станаха големите сътресения с високите цени на торове и препарати, но те не се отразиха на нашето стопанство. Това е един от основните елементи на устойчивост, защото повишавайки почвеното плодородие, това ни прави по-независими от допълнителното влагане на химия и други подобрители.“

Според Божидар Петков, за да се увеличат био-сертифицираните площи у нас, трябва да има информационни кампании, насочени към потребителите.

Как да изкарвате допълнителни средства, ако запазвате въглерода в почвата?

Започва ли търговията с въглеродни сертификати?

Тома Стайков, мениджър на Асоциацията на Българските Но-Тилъри

🌱 Преди да поговорим за това как можем да изкараме допълнителни средства заради това, че запазваме въглерода в почвата, нека да изясним няколко понятия. Какво означава нисковъглеродно земеделие?

Това е земеделие, което прави по-малко замърсяване с въглероден диоксид.

🌱 Използване на по-малко машини, по-малко гориво. Това ли да разбирам?

Това е единият аспект. Но също така - по-малко безпокоене на почвата, по-малко обработки, защото при обработките се изпуска въглерод, който обикновено стои в почвата.

🌱 А какво означава въглероден фермер?

Това е фермер, който „отглежда“ въглерод, т.е. използва практики, при които въглеродът остава в почвата.

🌱 А Но-Тилър? Не се ли припокриват понятията?

Припокриват се, да. Защото Но-Тилърите съхра-

няват въглерода в почвата, която е един от големите складове на въглерод в природата.

🌱 А регенеративно и консервационно земеделие. Къде са пресечните точки?

Много са сходни. Консервационно земеделие се използва повече в Европа като понятие. Консервационно земеделие включва три принципа. Първо, минимално безпокоене на почвата, както механично, така и химично. Търси се оптимизиране на пестицидите и на торовете и т.н. Второ – управление на растителните остатъци, така че почвата да бъде покрита, и третото е сеитбооборот. Това са трите принципа на консервационното земеделие.

🌱 А регенеративното земеделие как надгражда консервационното?

Регенеративното земеделие включва още два принципа. Първият е интегрирането на животни. Какво означава това? Покривните култури, които фермерът сее, вместо да бъдат терминирани с хербицид, да се пуснат крави, овце, които ги опасват и наторяват, като така подобряват почвеното плодородие.

И още един принцип в регенеративното земеделие - максимално дълго време да има живи корени в почвата. В основата на земеделието не е почвата както дълго време сме си мислили, а е фотосинтезата. Тъй като фотосинтезата прави почвеното плодородие. Затова този принцип е важен - максимално дълго време след основна култура да се сее покривна култура и дори някои по-напреднали фермери я сеят още докато основната култура е на полето.

🌱 Как фермерите, които секвестират въглерод в почвата могат да печелят от това? Процесът на издаване на въглеродни сертификати все още не е стартирал в България, нали така?

Да, но вече има компании, които казват, че могат да сертифицират стопанствата и да продават техните въглеродни сертификати.

Кои фермери могат да печелят от издаване на въглеродни сертификати. При какви условия?

Това са всички фермери, които успяват да секвестрират или това означава да вкарат въглерода от атмосферата в почвата и да го задържат там. Има различни видове земеделие, чрез които това е възможно – чрез многогодишните култури, овощки. Синтропично земеделие също, което обаче не се практикува много България, и агролесовъдство, при което са включени и редове от дървета.

Т.е. това не са само Но-Тилърите?

И други фермери. Също така фермери, които управляват пасища. Така че, има различни видове земеделие, които могат да се възползват от въглеродни сертификати. Накратко - това е всяко земеделие, което задържа въглерода в почвата.

И какво се случва: Един фермер задържа въглерода в почвата. Как да печели от това?

Ние казваме, че това са най-вече Но-Тилърите, когато става въпрос за едногодишни култури. Но-Тил земеделието е най-широко разпространено, което може да се възползва от въглеродните сертификати. Общо взето, зърнопроизводството и производството на технически култури в България заемат най-много площи. При това положение вече има компании, които проявяват интерес. Те се свързват с Но-Тилърите и им предлагат да одити-

рат и сертифицират техните стопанства. Да издават въглеродни сертификати, за които има пазар след това.

Кой им интерес да закупува въглеродни сертификати?

Има много компании и индустрии, които замърсяват околната среда и искат да купят въглеродни сертификати, което означава, че спонсорират някой друг, който пък почиства атмосферата. Това означава да си въглеродно неутрален.

А български компании замърсители могат ли да закупват такива сертификати?

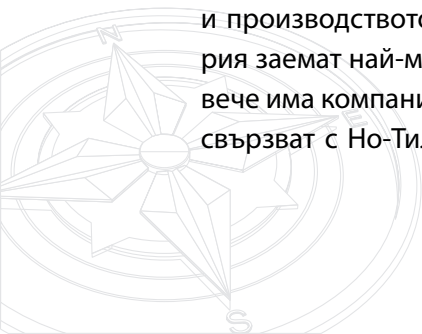
Могат, да. Това е свободен пазар.

Какъв е процесът? Да кажем, един Но-Тилър работи по всички правила и една компания се свързва с него. Как правят оценка на секвестрирания въглерод?

Методологии има най-различни. Всяка компания може да си има собствена методология. Това са на практика посредниците, които одитират и издават въглеродния сертификат и след това му търсят пазар. Компаниите с по-добра репутация в световен мащаб могат да продават сертификатите на по-добра цена.

Как точно става одитирането?

Използват се новите технологии и сателитни снимки и така се доказва земеделецът какво е декларирал - че е слял покривни култури и че не е

орал. Също така, се правят измервания на място от почвата.

Колко въглерод може да се секвестрира в един хектар почва?

В един хектар почва за една година може да се секвестрира средно около 1 тон, въпреки че проучванията показват, че може да стигне и до 5 тона и това много зависи дали има покривни култури, има ли животни на полето. Така че, не всички са равни в този смисъл.

Как варират цените на един въглероден сертификат?

Цените варират от 20 до 35 евро на 1 тон или това един сертификат.

Колко пари максимум може да получи един Но-Тилър от 10 000 дка площ за една година?

Ще направим една бърза сметка. Десет хиляди декара са хиляда хектара, без да гоним максимумите средно могат да секвестрират около 1000 тона въглерод. Това са 1000 сертификата. Ако си избера да работят с компания, която може да продава на висока цена и е с добро реноме, това означава, че могат да ги продадат за 35 000 евро. Важно е да се отбележи, че това не е чистата печалба на земеделеца, тъй като тези компании посредници имат такси за издаването на сертификата, както и такси за продажбата на сертификата. Също така, фермерът е длъжен да заплати процент, който ва-

рира между 10 и 20% в така наречения буфер фонд, което е застраховка. Застраховка за това, че дори да има промени на полето, за което сертификати вече са издадени, компаниите са сигурни, че не плащат за въглерод, който е излязъл във въздуха. Това е застраховката.

Кога всъщност въглеродното земеделие ще влезе в ОСП, тъй като знаем че ЕК има специална стратегия за защита на почвите.

Има го в ОСП като терминология, може би подпомагането ще бъде чрез екосхема, но кога ще навлезе като въглеродно земеделие, което ще бъде като отделно перо, което ще се субсидира, аз все още не мога да кажа.

Фермерите, които опазват почвата, трябва да бъдат възнаградени. Не смятате ли?

Всичко зависи от поставените цели. ЕК констатира, че почвите в световен мащаб сериозно деградират. Органичната материя става толкова малко в почвата, че тя не може да задържа вода и е много податлива на ветрова и водна ерозия. Така че, поставените цели са да се запазят почвите. И това е част от новата зелена политика на Европа. Редица потребители от новото поколение приветстват това и искат фермерите, които правят въглеродно земеделие и опазват почвите, да бъдат субсидирани допълнително. Да бъдат мотивирани.

Съфинансирано от ЕС

Жените в новата ОСП

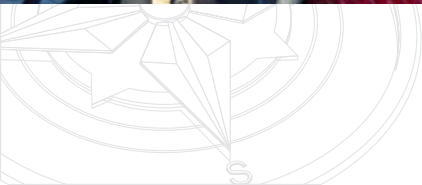
ОСП – КАКВО ПОВЕЧЕ?

10

Броят на жените в селското стопанство бавно се увеличава през последните години. Според данни на Европейската комисия през 2021 г. жените представляват около 30% от общата работна сила в селското стопанство, горското стопанство и рибарството, но има значителни разлики между страните. Например, в Австрия 40% от работната сила в селското стопанство са жени, а само 15% в Ирландия. В Литва и Латвия почти половината от всички ферми се управляват от жени. За разлика от тях, в Малта, Германия, Дания и Нидерландия делът на жените мениджъри на земеделски стопанства не надвишава 10%.

Равнището на заетост на жените в селските райони е постоянно по-ниско, отколкото при мъжете в селските ра-

йони, а доходите на жените в селските райони са по-ниски, отколкото на мъжете в селските райони във всички държави членки.

Този проблем е особено остър, тъй като привличането на следващото поколение земеделски стопани в Европа се оказва ключово предизвикателство. Селскостопанският сектор в Европа е доминиран от по-възрастното население и това със сигурност е вярно, когато става въпрос за жени фермери - настоящите данни показват, че само 4,2% от жените фермери са на възраст под 35 години. Като се има предвид, че 42% от жените, работещи в селското стопанство, са над 65 години, има потенциал разликата между половете в селското стопанство да се разшири през следващите години.

В отговор на тази ситуация ЕС се ангажира да подкрепя земеделските стопани жени, като предоставя средства за развитие на селските райони, за да помогне на младите жени да започнат земеделие.

ОСП за периода 2023-2027 г. има по-силен акцент върху насърчаването на участието на жените в социално-икономическото развитие на селските райони, като се обръща специално внимание на селското стопанство и се подкрепя ключовата роля на жените. За първи път в историята на ОСП конкретна цел се отнася изрично до жените чрез насърчаване на равенството между половете, включително участието на жените в селското стопанство. Поради това от държавите-членки ще се изисква да оценят положението на жените в селското стопанство и в селските райони и да се

справят с предизвикателствата за тази цел в стратегическите си планове. ОСП и други източници на финансиране ще подкрепят;

- Инвестиции в инфраструктура и услуги – фактори за социално приобщаване на жените
- Предоставяне на стимули за местните възможности на заетост на жените
- Засилена подкрепа и стимули за жените земеделски стопани
- Подобряване на достъпа до заеми за жени за предприемачески дейности
- Овластяване на жените при вземането на решения

Концепцията „Социални условия“ на новата ОСП въвежда сериозни финансови последици за земеделските стопани, които не спазват трудовото и социалното законодателство по отношение на своите служители. Това ще доведе до по-добри условия на труд в селскостопанския сектор за всички работници, включително за жените.

Помощта е под ръка за млади жени, които се интересуват от кариера в селското стопанство. Не само че ЕС ще подкрепя нови земеделски стопани чрез обичайната си система за подпомагане на доходите, но също така може да предостави средства за развитие на селските райони, за да помогне на младите жени да започнат земеделие. Този ангажимент за преодоляване на разликата между половете в ЕС е залегнал в Общата селскостопанска политика (ОСП): от държавите от ЕС се изисква да разгледат положението на жените в селските райони при разработването на своите програми за развитие на селските райони.

Съфинансирано от ЕС

Информационната кампания по проект „ОСП – какво повече“ се изпълнява от АГРО ТВ, в партньорство с www.agro.bg и списание АгроКомпас, с финансовата подкрепа на ЕС.

в партньорство с:

АгроКомпас

Съфинансирано от Европейския съюз. Изразените мнения и становища обаче са само на автора (авторите) и не отразяват непременно мнението и становището на Европейския съюз. Нито Европейският съюз, нито предоставящият орган носят отговорност за тях.